

ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ

метод на отправните точки -
геометрична интерпретация и
базов алгоритъм

Българска академия на науките
Институт по информационни технологии
Системи за подпомагане вземането на решения
Тодор Балабанов
София 2009

Съдържание

- Основни положения (3-5)
- Функции за достижимост (6-7)
- Алгоритъм (8-12)

Основа (1)

- Ако отправната точка е допустим вектор в критериалното пространство Z , то минимизирането на функцията за достижимост трябва да води до намиране на решение, което минимизира излишъкът до Парето оптималното множество

Основа (2)

- Ако отправната точка е недопустим вектор в критериалното пространство Z , то минимизирането на функцията за достижимост трябва да води до намиране на решение, което минимизира недостига до Парето оптималното множество

Основа (3)

- И в двата случая се получава проекция върху Парето оптималното множество
- И в двата случая се получава Парето оптимално решение
- Основно предимство на отправната точка е, че ЛВР може да получи слабо Парето оптимално решение или Парето оптимално решение, само чрез промяна на отправната точка

Функции за достижимост (1)

- Съществуват множество функции

- Претеглена Чебишевска функция

$$S_z^-(z) = \max_{1 \leq i \leq k} [\omega_i \cdot (z_i - \bar{z}_i)],$$

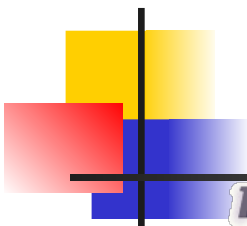
- ω_i - фиксиран положителен тегловектор
- Осигурява намирането на слаби Парето оптимални решения

Функции за достижимост (2)

- Разширена претеглена Чебишевска метрика
  - ρ - фиксирано малко положително число

$$S_z^-(z) = \max_{1 \leq i \leq k} [\omega_i \cdot (z_i - \bar{z}_i)] + \rho \sum_{i=1}^k \omega_i \cdot (z_i - \bar{z}_i),$$

- Относително прост и практичен алгоритъм
- Възможно е да се даде предварителна информация на ЛВР
  - Ограничения от горе и отдолу за множеството на Парето

$$\left| \begin{array}{l} z^0 = z^{\text{идеално}} ; \\ z^{\text{nad}} ; \\ z^{\text{утопия}} = z^0 - \varepsilon \end{array} \right.$$

Алгоритъм (1)

- Стъпка 1 - Предоставяне информация на ЛВР за решаване на задачата и инициализиране на броя итерации $h=0$
- Стъпка 2 - ЛВР определя отправна точка (информация за аспирационните нива за всеки критерии)

Алгоритъм (2)

- Стъпка 3 - Минимизиране на избраната функция за достижимост за получаване на слабо Парето оптимално решение или Парето оптимално решение
  - Решението се предоставя на ЛВР за оценка

Алгоритъм (3)

- Стъпка 4 - Определяне други k на брой слабо Парето оптимални решения или Парето оптимални решения, чрез минимизиране функцията на достижимост при k на брой отправни точки, получени чрез малки изменения на основната отправна точка

$$\bar{z}_j = \bar{z}^h + d^h e^j, j = \overline{1, k}$$

където

e^j е единичен вектор

$$d^h = \left\| \bar{z}^h - z^h \right\|$$

Алгоритъм (4)

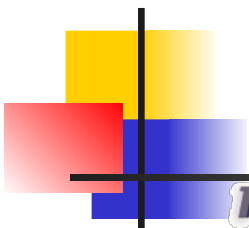
- Стъпка 5 - Предоставяне на получените $k+1$ решения на ЛВР за оценка и избор
  - Ако ЛВР открие удовлетворяващо решение, то СТОП
  - В противен случай $h=h+1$ и се преминава към Стъпка 2

Обобщение

- Лесен за разбиране от ЛВР метод
- ЛВР единствено определя аспирационни нива и да сравнява критериални вектори
- Решенията са слабо Парето оптимални или Парето оптимални в зависимост от функцията за достижимост
- ЛВР има пълна свобода на действие
- Обучаващ метод
- Сходимостта не е гарантирана, ако ЛВР не е последователен в своите предпочитания

Въпроси и отговори

Благодаря за вниманието!

Информационни източници